

Poziția Platformei ProTECT cu privire la Propunerea legislativă pentru completarea și modificarea Legii nr.286/2009 privind Codului Penal, înregistrată la Senat cu numărul - B431/2021

Referitor la propunerea legislativă pentru completarea și modificarea **Legii nr.286/2009 privind Codului Penal**, înregistrată la Senat cu numărul - B431/2021, membrii Platformei ProTECT susțin **încadrarea comiterii oricărui act de natură sexuală de către un major asupra unui minor sub vârsta de 16 ani la infracțiunea de viol**, excepție făcând cazurile în care diferența de vârstă nu depășește 3 ani, întrucât acest lucru instituie cu certitudine lipsa discernământului și a abilității minorului sub această vârstă de a da un consimțământ valabil pentru actele sexuale. Se va elimina astfel încadrarea greșită a infracțiunii ca și act sexual cu minor bazată pe consimțământul minorului - acest lucru întâmplându-se frecvent conform jurisprudenței naționale, România fiind condamnată de CEDO în trei astfel de cazuri în anul 2019.

Din perspectiva comunitară, considerăm important de menționat faptul că **în UE media de vârstă pentru consimțământ este de 15 ani**¹, multe dintre țări având dezbateri ample în ultimii ani pe acest subiect, în urma cărora au decis să crească vârsta minimă pentru consimțământ (Olanda, Finlanda, Lituania, Letonia, Spania, Belgia, Luxemburg au limita la 16 ani). Este imperativ ca și **legislația internă a României să se coreleze și să fie adaptată în conformitate cu jurisprudența CEDO**, în specific cu hotărârile CEDO² împotriva României, în ceea ce privește vârsta de consimțământ și modul în care se apreciază valabilitatea consimțământului de către instanțele naționale de judecată.

Reiterăm importanța stabilirii concrete a **vârstei de 16 ani ca vârstă minimă** la care un minor poate consimți la acte sexuale cu un major, din perspectiva unei corecte încadrări juridice a infracțiunii, pentru a **evita ambiguitățile din lege ce duc de multe ori la încadrarea faptei ca act sexual cu minor în loc de viol**.

1 Mapping minimum age requirements concerning the rights of the child in the EU, European Union Agency for Fundamental Rights, accesat la 28.10.2021
<https://fra.europa.eu/en/publication/2017/mapping-minimum-age-requirements/sexual-consent>

2 European Court of Human Rights, Case of M.G.C. v. ROMANIA, accesat la data de 28.10.2021
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-161380%22%5D%7D>

Propunem o definiție mai clară a ceea ce reprezintă consimțământului valabil al minorului în cazul infracțiunilor împotriva integrității sexuale, ținând cont de faptul că în raportul CSM³ și în practica judiciară sunt opinii care consideră consimțământul valabil dacă făptuitorul (agresorul) nu și-a dat seama la momentul actului de starea de vulnerabilitate sau chiar de sănătatea mintală a victimei cu dizabilități mintale. Luând în considerare interesul superior al minorilor propunem ca valabilitatea consimțământului să fie dată de starea de fapt a minorului, stabilită printr-o evaluare psihologică/psihiatrică, și nu de interpretarea/înțelegerea agresorului în momentul agresiunii. Conform legislației în vigoare, aprecierea valabilității consimțământului victimei minore este atributul exclusiv al organului judiciar, însă considerăm absolut esențial și necesar, pentru o corectă încadrare juridică, a se stabili dacă victima minoră a înțeles semnificația actului sexual și a tuturor consecințelor pe care acesta le implică pentru persoana sa și evoluția ei fizică și morală, iar cea mai bună metodă pentru a stabili acest lucru o considerăm a fi o evaluare psihologică.

Propunem, de asemenea, ca pentru minori să existe **obligativitatea evaluării psihologice/psihiatrice în vederea determinării discernământului**, pentru a se stabili dacă minorul a fost în măsură să dea un consimțământ valabil la actul sexual. Considerăm că în același mod în care operează prezumția de discernământ pentru răspunderea penală la minorii cu vârste cuprinse între 14-16 ani ar trebui să opereze și prezumția că acestora le lipsește discernământul pentru a da un consimțământ valabil la actul sexual cu un adult - astfel agresorul ar avea sarcina probei (contrar standardului general de probațiune in dubio pro reo care în prezent duce la clasarea multor cazuri).

Considerăm necesară **introducerea obligativității asistenței psihologice a minorului în cadrul întregului proces penal**, inclusiv luarea în considerare a traumei victimei în audieri, evitarea retraumatizării prin audieri multiple, propunând chiar modificarea Codului de Procedură Penală în acest sens, în ceea ce privește procedurile de audiere a minorilor. Susținem concluziile Raportului privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore (Raportul Inspecției Judiciare nr.20-2770/DIJ/20-2771/DIP⁴) și propunerile de a institui **obligativitatea evaluării psihologice a persoanei vătămate minore, obligativitatea audierii victimelor minore în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor**, evitarea audierii repetate a victimelor minore și specializarea organelor de anchetă în metode de audiere a minorilor în cauzele de infracțiuni împotriva integrității sexuale.

---

3 Raportul privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, accesat la data de 28.10.2021 la: http://www.inspectiajudiciara.ro/Raportul-privind-practica-instanțelor-de-judecata-si-a-parchetelor-de-pe-langa-acestea-in-investigarea-si-soluționarea-cauzelor-privind-infracțiuni-la-viața-sexuală-cu-victime-minore_2021-07-28.pdf

4 idem

Din perspectivă psihologică, operarea cu noțiuni logice începe în jurul vârstei de 11-12 ani și se rafinează spre 15 ani, dar nu oferă structura pentru a formula judecăți de valoare etico-morale, aceste capacități dezvoltându-se unic pentru fiecare individ (J. Piaget). Se recomandă ca expertizele să se refere la responsabilitate, definită ca ”termenul care se referă la capacitatea psihică a expertizatului, înțelegând prin această referință a expertului la inteligență, emotivitate, empatie, capacitatea de previziune și la poziția socială a făptuitorului în relațiile cu familia și colectivitatea sa față de aprecierea juridică a faptelor sale” (prof. Ed. Pamfil)⁵.

În rândul Platformei ProTECT, datorită organizațiilor care lucrează în domeniul asistenței victimelor minore ale traficului de persoane și ale abuzurilor sexuale și a celor care însoțesc și asistă victimele pe durata întregului proces penal cunoaștem faptul că de multe ori infracțiunile contra vieții sexuale a minorilor, inclusiv cele de trafic de minori, sunt încadrate în mod greșit la infracțiunea de act sexual cu minor, în loc de viol pe considerentele mai sus menționate: fie lipsa constrângerii fizice a minorului, fie considerentul că minora sau minorul și-a exprimat consimțământul, neținându-se seama de istoricul de traumă al victimelor care le predispune la anumite vulnerabilități și comportamente (în special în cazul minorilor aflați în sistemul de protecție al statului) sau de lipsa de înțelegere a repercusiunilor acțiunilor pe care le desfășoară. Datele oficiale⁶ arată că aproape jumătate din numărului victimelor traficului de persoane sunt minori, majoritatea fiind fete minore cu vârsta cuprinsă între 14 și 17 ani, în condițiile în care există motive puternice să credem că numărul este puternic subraportat. În cazul infracțiunii de trafic de minori, Organizația Națiunilor Unite, prin Protocolul de la Palermo, arată că noțiunea consimțământului este de o importanță fundamentală, întrucât în cazul minorilor, mijloacele traficului nu trebuie probate, primând acțiunea și scopul, un argument în plus în ceea ce privește responsabilitatea legală și morală a unei persoane majore, care își exercită puterea asupra unui minor/e.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, în contextul social din România, caracterizat de numărul mare de victime minore ale abuzurilor sexuale, precum și numărul mare al victimelor minore ale traficului de persoane, de capacitatea redusă a statului de a asigura o informare și conștientizare a minorilor cu privire la situațiile de risc și urmările acestora, considerăm că instituirea vârstei de 16 ani ca vârstă minimă pentru exprimarea consimțământului de către un minor/ă ca un pas necesar în protecția acestora.

---

5 Poziția specialistului neuropsihiatru de copii și adolescenți în comisii de expertiză medico legală psihiatrică pentru minori, accesat la 28.10.2021 la :
<http://snpcar.ro/pozitia-specialistului-neuropsihiatru-de-copii-si-adolescenti-in-comisi-de-expertiza-medico-legala-psihiatrica-pentru-minori-aspecte-din-istoria-activitatii-noastre-in-acest-domeniu/>

6 ANITP, Analiză succintă privind traficul de persoane 2020, accesată ultima dată pe 28.10.2021 la:
<https://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Analiza%20succinta%20victime%20identificate%20in%202020%20final.pdf>

